

اورۇچلۇق

بىزىم كىندىدە اورۇچلۇق نە تەھەر اولاردى؟

اورۇچلۇغۇن باشلانېشىن نىجور اولسايدى اوردان-بۇردان سۇرۇشۇب و بۇ ياخىن كىچمىشلردە رادىو گلەندەن رادىو دان خىر تۇتاردىلار. آنجاق اورۇچلۇق قاباغلاما هر ايل وارندى. گىجە اوباشدانلىغا دۇرماغا ساعات بىلەنلەر و ساعاتلارنى اولانلار دۇراندان سۇرا گىجلەرە خىر وئىرېب و اولاردا ائو به ائو هامىنى اوباشدان يىمەگە اوباداردىلار. اوباشدانلىق كىندىدە چۇخ سايا بىر يىمەك و عىن حالدا قوى اولاردى، كىندىدە دۇيو-خۇرۇشدان خىر اولمازدى و يىمەگلەرىن چۇخۇ داوار سۇتۇندەن بىجەرېلەن يىمەلى مادەلر اولاردى: قاتىق، كرە، سارى ياغ، سۇزمە، ترەگ، بال ياغ و ...

چۇرەگ بىيەندەن سۇرا دستەماز آلىب ناماز قىلىب ياتاردىلار ايشىقلاناجاق- ساواد اولمادان قۇرآن و دۇعا اوخۇيان كىندىدە بىر ايكى نىردەن آرتىق اولمازدى.

گۇنۇزدە ائلە گۇندەم ايشلەرىن قاباغكى گۇنلەر كىمى گۇرەردىلەر، ائلە بىل كى اورۇچ دگىللەر، يانى آجلىق و سۇسۇزلۇغا همىيەت وئرمەيىب ايشدەن قالمادىلار.

ايفطارا چۇخلۇ شۇريا (ات شۇرباسى، كىفتە شۇرباسى و كاسىيلار دا ارىك دەن، يئرآلمادان و گۇجە دەن) قۇبارلادىلار. آروادلار ايفطارا آبرى يىمەلىلر دە بىشىرىب سۇرفانى اىستى ائدەردىلەر: كۇكە، پرخاش، اردە، حالوا، آبران آشى و ...

اورۇچلۇغۇن ۱۹ ۇندان ۲۳ ۇنەجك حالوا چالىب كىندە پايلاردىلار و بۇ حالوا بىشىرمەدە آروادلار بىرىرلەرىنە آرتىق ياردىم ائدەردىلەر.

قۇناق چاغىرما و ايفطار وئرمە دە بۇ آى دا لاپ گۇزە گلەن ايشلەردەن ايدى.

بۇ آى اولۇلەرە قۇرآن اوخۇتۇرماق اوچۇن ايكىندىدەن قۇرآن اوخۇيانلارنى مچىدە چاغىرىب و ايفطاراجاق اونۇ باشا وئەرلەر، ايفطاردا كىندىن قالان اهللى دە گلىب ايفطار آچارلار و قادىنلار ائولرىنە ايفطار گۇندەرلەر.

۲۱ اينجى گۇنۇن اوباشدانىنا كىندىدە بىر نىچە آرواد يىغىلىب تۇيۇق و ... گىتېرىب كىندىن آداملارنى اوباشدانلىق بىشىرىب، مچىدە احيا تۇرەنى قۇتۇلاندان سۇرا وئەرلەر

هر گۇن ايفطاردان سۇرا مچىدە گىندىب اوردا گۇندە بىر ائو قىند-چاى گىتېرىب ناماز دان سۇرا بىر ايكى ساعات اوتۇرۇب دانىشىب و چاى اىچەردىلەر.

اورۇچلۇق پاينىزدا اولاندا گۇنۇز اۇشاقلار و گىج اوغلانلار گىندىب كۇيشەندەن يىمىشان درىب گىتېرىب آخشام ايفطاردان سۇرا بىيەردىلەر، بۇ چاغلار ايدە دە درىب گىتېرەلەر، آنجاق كىندىدە يىمىتنى آز اولمادان و ياش يىمىش

كندە گلمەدەن اولار يئمەلى ايستەكلەرىن بۇ تەهر الە گتيرەرديلەر

احيا گنجەلرى تۇرەنين دە كندين ماللاسى ائلا قىلاردىلار.

ايفطار آشما گۆنۆن دە اورۇجلۇق باشلاماسى كىمى بير جۇر بيلەرديلەر، آنجاق سۇن گنجەلەر آيا باخماق كنديدە

آخشام اۇستۇ معمول بير ايشىدير و بۇنلا بئله راديو و يۇخسا شەرىدەن خبر گلمەيىنجه ايفطار آشماغا

راضىلاشمادىلار و گۇرۇسن بعض ايللەر آخشام اۇستۇ آدانا بير آر قالان ايفطار آچىيلار

فيطير بايرامى گۆنۆ ناماز قىلاندىن سۇرا قاديئلار ائوه قايىدىب و قايىنالتى دۇزەللەر، بۇ چاغدا كيشىلەر بۇتۇنلىكدە

گۇى خيره گنديب اۇلۇلەرە فاتحه اوخۇرلار. بۇ ايش بير ساعاتدان آرتىق چكەردى نئجه كى ماللا عمى

قىبرسانلىخدا ياتانلارى بيربەبير آد ائلهيب و دوعا اوخۇتدۇراردى بۇ قۇتۇلاندان سۇرا قۇنشۇ كندلرين

قىبرسانلىخلارن آد ائديب و سۇنرا شيعه بۇيۇكلەرىنين آدين گتيريب و بۇيۇك قىبرسانلىخلارا دا دوعا

اوخۇتدۇراردى.

بۇ ايش قۇتۇلاندان سۇرا ائله اوردا ال وئريب اويۇش-بارىش ائديب ائوه قايىناردىلار، چۇرەگ يئمەكدەن سۇرا

گۇرۇش باشلاناردى و بۇتۇن ائولەرە گنديب بۇ گۇزەل بايرامى قۇتلاردىلار، و بللىدير هامى سيفتەدە حاجى ماللا

گيله گۇرۇشه گندەرديلەر

دنديگيميزلەرىن چۇخۇ ايندىسه دە كنديميزدە واردىر آنجاق جمعيت چۇخۇ آزالىب.

اورۇجلۇق باشلاناندا آداخلى اوغلان قايناتاسى گيله گۇرۇشه گندەر ايندە بير كللە قند و ... ، بۇ آيىن ۲۱ اينجى

گۆنۆندە آداخلى اوغلان ائوى حالوا چالىب بير نئچه قاب (نيمچه، بۇشقاب) دا قيز ائوينە گۇندەرەلەر، آنجاق بۇ

حالوانىن اۇستۇنە گرەك پۇل تاخىلسىن و اوندان علاوه پارچا و آيرى زادلاردا گرەك آپارتىلسىن. ايفطار آشما

بايرامىندا آداخلى اوغلان اۇز آداخلىسىنا بايراملىق آپارار، بۇ بايراملىق چۇخلۇ قۇيۇن قۇزۇ اولار ايندى قالىب چاغىنا؛

قۇزۇ چاغىندا قۇزۇ آپارارلار و قالان زامانلاردا قۇيۇن. اورۇجلۇقدا قيز ائوينە گۇرۇشه گندەمە و بايراملىق آپارما

اونۇدۇلماز و واجىب بير مراسىم دير. اولماسا سۇز چىخار.

اوباشدانلار خۇرۇس بانى ايله دۇران دا چۇخۇ اولار.

بانلا بئچەم بانلا، اۇباشدان دېر

بۇ يازىنىن سۇنۇندا بىر نىچە سۇزجۇگ اورۇجلۇغا گۇرە گتىرميشەم.

رمضاندا

لۇطف ائيلييه جك خاليق-ى- سبحان رمضاندا

دونيا اولاجاق روضه-ى- رېضوان رمضاندا

ماه-ى- رمضان يعنى گۇناھلارنى يۇماقدىر

قدرين گنجھسى معصيت اينساندان اوزاقدىر

هر كيم اوزوج اولسا بۇ آي آلاھا قۇناقدير

تا صوبحه كيمي چوخ گنجھ مۇمينلەر اوياقدير

مسجيدده آلار باشينا قۇرآن رمضاندا

واى حالينا دىر نفسين اكر قيرسا طنابى

سالسین يادينا بنده گرھك يوم-ى- حيسابى

قبرينده سنه پيس عملين وئرسه عذابى

دھكە قىمىخ لاد گدھك ھكە ملى حدك كسابلې

نہ آلاھا باخدئ نہ پیمبردہن اوتاندئ

فکر ائیلہدی جنات و جحیم هر نہ یالاندئ

بیر گون یئسہ آتمیش گون اوروج؛ گور بونو قاندئ

بی عذر یئدی مال کیمی شئیطان رمضاندا

گلدی رمضان زبیرناچئ

اىل كۆچدۆ داخى گلمىرى سس يايلاغىمىزدان

نعمەت تۆكۈلەردى سولۇمۇزدان ساغىمىزدان

شەر اهللى بىيەردى باغىمىزدان بالىمىزدان

اۇ خايطىرە چىخماز داخى ياددان رمضاندا

خالق كندە قوباردى شامىنا شوربادان آشدان

كرمه، گازىدى تندىر، اوجاق بارداغى داشدان

آرواد ارىنەن كۆرسۇنۇ قووزاردى اوباشدان

نصفى سارى ياغ ساخسى كاسا قاششىق آغاجدان

اۇن بىش باش ادام يىدى دۇيۇنجان رمضاندا

نە برق وارىدى گلە قبضى نە دە كونتور

نفتىن چىراغىنان ائو اولاردى نور على النور

هئى مؤفته گتير، كؤفته گؤتور، مؤفته اوتۇر دۇر

ساخسى كاسانى قووزا گۇبە قارنۇوا دولدۇر

پىپسى يىرىنە چالخاما آيران رمضاندا

بايرامدا گلىب آيرىلان ائللەر ياناشاردى

اون بىش دنە قارداش هامى بىر يىردە ياشاردى

بالىق تك اوشاق بىر بىرە ائودە دولاشاردى

روزي گينه دە سئل كىمى باشلاردان آشاردى

ائىلەردى نياكانىنا ائحسان رمضاندا

ايندى بىرى اولجاق لؤلەسىن باغلادى زبور

فرزند اولاً کمتر ائیلییه زندگی بهتر

او بیر دنه ده اؤلسه اگر ائو نهیه بنزهر

یا ایت کؤچؤگؤ ساخلایا یا اوینادا اتهر

گؤر صائم اولار بیر بئله اینسان رمضاندا

بۇ سۆز بىلەمە دەيدى خۇرجىنى يىرە قويۇپ ئىششەيى پالانلايىپ گىتتىم اوت درمەيە. او گون اون باغ دا آرتىق دردىم. -هله اوباشدانسىز- و ائله او گوندەن يايىدا اورۇج تۇتارام.

۶. دىيەرلر باداملى كندىندە بىر كىشى اورۇج تۇتمازمىش آنجاق اونون اورۇج يىمەسىن بىلمەسىنلەر و اونۇ دا اورۇج تۇتان تانىسىنلار گوندە بىر آز چۆرەگدەن- يىمەكدەن اوغۇرلۇقدان گۇتۇرۇپ گىدىب درە-دالدا دا بىيەرمىش. بىر گون بىر درە دە بىر يىمىشان كۇلۇ آلتىندا بللە بىيەندە كۇلدان بىر داش دۇشۇر باشى سىنىر. گلير ائوۋە باشىن باغلايىر و ھركىم سورۇشۇر باشۇوا نە اولۇب؟

دئير: باشىما داش تۇشۇب. - بۇ دىگى فارسجا خاك بر سرم شىدە نى يىتيرىر و بىر اصطلاح دىر.

۷. بىر ائلات بىر ايل محرملىكدە شېرە گلير، گۇرير ھر يىردە شىرە، سۇت، كىك، ناھار-شام وئيرلر. سورۇشۇر: بو نە آى دىر نە سبب دىر؟

دئيرلر: بۇ آى محرم آيى دىر و ايمام حسين (ع) تعزىەسى دىر.

گىدىر بىر باشدا اورۇجۇلۇقدا شېرە يۇلۇ دۇشۇر، آنجاق گۇرير نە سۇ وار، نە بىر آچىق تۇكان وار، نە يىمەلى نە ايشمەلى. سورۇشۇر بۇ نە آى دىر و نە سبب؟

دئيرلر: بۇ رمضان آيى دىر و گرەك اورۇج تۇتۇب ھىش نمە يىمىيەك.

يازىق آج-سۇسۇز قالمادان دئير: **آى او محرمين قاداسى دەيسىن بۇ اورۇجا**

۸. بىر نفرە قونشۇ كندىدە دئيلەر: اورۇج تۇتماق چتىن دگىل؟ بۇ ايل اورۇج تۇتسان آلتاكن ايل اورۇجۇلۇق يايا دۇشەجىك نە اندەرسن؟

دئى: ھىش نىياران دگىلەم، بئلە كى گىدىر اومۇدوم آلاھادىر بىر ايكى ايلە اورۇجۇلۇق بىيغىلەر (تۆكەنەر- بىتەر، تۇتان اولماز)- يانى بئلە كى اورۇجۇلۇق يايا سارى ھۇبلۇنەن گىدىر. بىر ايكى ايلدەن سۇرا اورۇج تۇتان اولماز.

۹. حاج على حسين دئيردى: بىر ايل يايى اورۇجۇلۇقدا ھاوا پىس اىستى اولدۇ، اوغۇم عرب او ايل تزه اورۇج تۇتۇردۇ. آنجاق ھاوانىن اىستىسى بىلەسىن چۇخ اينجىدىردى. بىر طرەفدەندە اىستەمىردى اورۇجۇن بىيە. بىر گون ھاوا چۇخ اىستى ايدى و بىز داغدا سۇبۇلۇ دا اوت دىرىدىك. عرب گۇردۇ دۇزەنمىر. گىتدى **بۇركىن ھرەزدەن قارىنان دولدۇرۇب چۇبىردى باشىنا.**

او چاغلار بىزىم كندىن داغىندا كۇھنە قار تزه قارا قارىشاردى. اورۇجۇلۇقدا چۇبانلار داغدان كندە قار گىنرەدىلر. ھانى؟ ايندى قىشى قار يۇخدۇر وای يايا!!!

۱۰. گۇبجە قالالى "رۇستەم" بىر گون ايفطار اۇستۇ قۇمدا دئيردى: من كندىدە اولاندا بىر ايل اورۇجۇلۇق پايىزدا اولاندا گوەن درمەگە بىر نىچە نفر اوز كندىلىلەرىم ايلە داغا گىدىردىك.

داغدا بىر سۇرۇ داوارا يىتەندە يۇلداشلارم چۇبانى يۇزۇندوروب بۇلۇگدەن بىر قۇيۇن تۇتۇب آياغىن باغلايىب

دره يه سالدیلار.

گنتدیک گوهن دريب انششه گله ره چاتیب قایندیب گله نده گوردیک قویون ائله اوردادیر،
بیری دئدی: ایندی بونو بوشلا ساق دا گندهر قورد بییه. گلین کسب بولوب آپاراق کنده، سورا صاحبی
چئخسا حالالیق آلاریق.
اونو کسب سوئوب بولدوک هر کس اوز پایین کنده گتیردی.
ایفطار اوستو آروادینما دندیم او اتدهن بیر آز کباب ائله وئر یئیم - آرواد اوشاغیما اولایی دییه ندهن سورا
اولار دندیلر بیز یئمهریک- کبابی یندیم. یاتدیم
یوخو گوردیم نه یوخو؛ "گوردیم بۇدومون اتین کباب اندیب یئیرهم". گنجه ایله دۇرۇب اتی آپاریب چایا آتدیم.
ایندی نه ائتمه لییه م بیلمیره م؟

۱۱. رحمتلیک حاجی قفر (غفار) دییه ردی: بیر ایل یایدا اوت بیچینی اورۇجلۇق ایدی، بیزده گندیب گنجه
گوندوز کؤیشه نده قالیب اوت دره ردیک. چاریق چوره گیمیزده گونده بیر نفر کندیدن گتیره ردی. او چاغلاردا
ائله یئمگه ایشمه گیمیزده قولای بیر زادلار اولاردی: آیران، قاتیق، ترهک، دا لاپ یاخچی سی شوربا
اولاردی.

بیر گون کندیدن یئمگه یئتیشمه دی، ایفطار اوباشدانلیقدان قالان چوره گ ایله یئدیک، آنجاق اوباشدان
یئمگه بیر زادیمیز یوخودۇ. او گون بیر نوخود زمی سین اوردان دریب آپارمیشدی لار، گنجه قارانلیغیندا
دۇرۇب اورا گنتدیک؛ گورمییه-گورمییه الیمیزی یئرہ سورتوب یئرہ توكوله ن نوخود چاققانارلارنی یغیب
گندیک پیشریب یئدیک؛ و اونلان او گونو ده اورۇج تۇتدۇق آلاها چوخۇشكۇر.

۱۲. دییه رلر بیر کیشی بیزیم بۇ قونشو کندیده اوغلون اورۇجلۇغا قاپاق اوله ندریب و اونا توی توتوب گلینی اوز
ائوینه گتیریر. آنجاق اوغل ائله شرعیات بیلیمیرمیش و اورۇج توتماغی یالنیز دان (صوبح) آذانی دان
آخشام آذانی جاق آج و سوسوز قالماغ دوشونورمیش.
بیر گون اورۇجلۇقدا کیشی گندیر کومه، بیردهن گوریر اوغلۇ اوز آروادین ایشه توتوب.
سسله نیر گنده کویولو به سن اورۇج دگیل سن؟
اوغلۇ دئییر: په آتاما باخ ائی، آغزیم اورۇج دۇدا، ...یم کی یوخ!!

۱۳. بیر گون کندیده مچیدده اوتورمۇشدوق حاجی ماللا عمی ده ن شرعی سورغۇلار سورۇشۇردۇق،
قوجالاردان بیری سوردۇ:

-حاجی! یوکونج قیلانندان سورا پالتارنیمیزدا بیر آزجا قان گورسهک، یوکونجیمیز نه اولار؟ باطیل دیر یوخسا
دۇز

حاجی عمی جاواب باشلامادان؛ بیزیم کیچیک عم اوغلۇ دئدی:
- آقا نییه باطیل اولۇر! نامازی دۇز دیر.

حاجى سۆردۇ: نىيە بالا، نجوراولار؟

عم اوغلو دئدى: آخى حضرت على (ع) يۇكۆنچ قىلاراق مئحرابدا باشى يارىلدى قان ايچره نامازن قىلدى،
بىر آز قان كى بىر زاد دگىل.
حاجى عمى گۆلدۆ ...

۱۴. دىيەرلر قونشۇ كندلر بىرندە - بۇ كند اوچا دادېر و دؤيرەسى دە اوچا داغلار ايله قاپسانىب -

اورۇجلۇقدان نئچە گۆن كئچەرى هله ائله اورۇج تۇتان يۇخۇمۇش

اورا گندەن بىر نفر اورۇج قوناق اولاردان سورغۇ چكىر: به سىز نىيە اورۇج تۇتمۇسۇز؟ هله سىزىن كندە
اورۇج گلەيب

او ارادا بىر جاهىل ديله گلىب دئىير: بيه اورۇج بىزىم بۇ اوچا كندە گلە بيله؟ ائشىد مىشەم او قوچالېب، بىر
دەن آلاە ائله مەمىشەن گلەك اىستەسە دە، كندىن اتەگى بۇ اوزۇ يۇخارىدا اونۇ داشا باسىب
قايتارىق. - هر يئرىن جاهىلې وار، عاغىل اولماسا جاهىل مئيدان تاپار.

Sözlük

سۆزلۆك:

احيا ساخلاماق: شىبھاي قدر بيدار ماندن و به عبادت پرداختن Əhya Saxlamaq

احيا گئچە لرى: شىبھاي قدر Əhya Gecələri

آذان چكىلمەك: آذان دئىيلمەك، آذان اولماق Azan Çəkilmək

اوباشدان دوغاسى: دعای وقت سحرى (اللهم انى اسئلك ...) Obaşdan Duası

اوباشدان دۇرماق: سحر بيدار شدن Obaşdan Durmaq

اوباشدان وئرمەك: سحرى دادن، برای سحرى ميهمان دعوت کردن Obaşdan Vermək

اوباشدان يئمەك: سحرى خوردن Obaşdan Yemək

اوباشدان: سحر، دان آذانىن دئمەمىشەن قاباق Obaşdan

اوباشدانا اوياتماق: بۇ دئديگىمىز كىمى بىر نفرىن اوباشدان دۇرۇب و كندى اوياتماسى دىر - بيدار کردن مردم

جهت سحرى خوردن Obaşdana Oyatmaq

اوباشدانا اويانماق: بيدار شدن جهت سحرى Obaşdana Oyanmaq

اوباشدانا دۇرماق: جهت سحرى بيدار شدن Obaşdana Durmaq

اوباشدانسیز اورۇچ تۇتماق: بدون خوردن سحرى روزه گرفتن Obaşdansız Oruc Tutmaq

اوباشدانسیز اولماق: بى سحرى روزه گرفتن، غذاى سحرى نداشتن Obaşdansız Olmaq

اوباشدانسیز: بدون سحرى Obaşdansız

اوباشدانلىق وئرمەك: سحرى دادن، براى سحرى ميهمان دعوت کردن Obaşdanlıq Vermək

اوباشدانلىق: اوباشدان دا يئىيلەن يئمەك Obaşdanlıq

اورۇچ توتان: روزه دار، روزه گيرنده Oruc Tutan

اورۇچ باطيل ائلمەك: روزه باطل کردن Oruc Batıl Eləmək

اورۇچ باطيل اولماق: باطل شدن روزه مثلاً" بر اثر فرو رفتن در آب Oruc Batıl Olmaq

ايفطاردان ايفطارا: از افطار تا افطار Iftardan Iftara

اورۇچ يئمەك: روزه خوردن، روزه شكستن Oruc Yemək

اورۇچ آغيز: دهان روزه، اورۇچ اولاركن Oruc Ağız

اورۇچ اولماق: روزه بودن Oruc Olmaq

اورۇچ تۇتماق: روزه گرفتن Oruc Tutmaq

اورۇچ: روزه Oruc

اورۇچ-اورۇچ: اورۇچ اولاركن، دهن روزه Oruc - Oruc

اورۇچلۇغا اتلىك (پروهرى) **باغلاماق**: قديم بيزيم ماحالدا رسم ايدى اورۇچلۇغا بىر -ايكى آى قالان هره اۇز

گۆجۆنه گۆره بىر حئىوان (قويۇن، كئچى، چپيش و...) آيىرئب و اونۇن كۆكەلمەيه يئىدردەردى و اورۇچلۇق باشلاناندا اونۇن كسيب و چوخلۇ ايفطارا اوندان شوربا پيشيرهرديله- پروار كىردن حىوانى جهت سر بريدن در ماه

Orucluğa Ətlik Bağlamaq رمضان

اورۇچلۇغا تۇرپ قويلاماق: كئچميشده اورۇچلۇق قارلى چاغلارا دۆشهنده كندى ده شههره يولۇ باغلى اولمادان

ياغيش دان قاردان قاباق گنديب شههردهن آغ تۇرپ آلب گتيريب بىر شئهللى يئرده قۇيلاردىلار و بۇ تۇرپلار ائله

ساغ-ساليم اورۇچلۇغا قالاردى ايندى نئچه آى اولايدى دخلى يوخۇ ايدى.- ترپ براى رمضان نگه داشتن در دل

Orucluğa Turp Quylamaq خاك

اورۇچلۇغا قاباق گندمك: به پيشواز رمضان رفتن، قيل از شروع رمضان روزه گرفتن Orucluğa Qabaq Gedmək

اورۇچلۇق آيى: ماه رمضان Orucluq Ayı

اورۇچلۇق: روزه، روزه‌گی، ایام ماه مبارک رمضان Orucluq

ایفطار ائله‌مک: مترادف ایفطار آچماق Iftar Eləmək

ایفطار آچماق: افطار کردن، غذا خوردن به هنگام اعلام اذان مغرب Iftar Açmaq

ایفطار آشما بایرامی: عید فطر Iftar Aşma Bayramı

ایفطار آشما گۆنۆ: روز عید فطر Iftar Aşma Günü

ایفطار آشما: ایفطار آچما، افطار کردن، عید فطر Iftar Aşma

ایفطار اؤستۆ: ایفطار ائدهن چاغ، ایفطار آذانی چاغی، موقع اذن مغرب در ماه رمضان Iftar Üstü

ایفطار دو‌عاسی: دعای هنگام افطار (ربنا ...) Iftar Duası

ایفطار قوناغی: میهمان خهت خوردن افطار Iftar Qonağı

ایفطار وئرمه‌ک: افطاری دادن، برای افطار میهمان دعوت کردن Iftar Vermək

ایفطار: افطار، غذای افطار، غذایی که جهت افطار کردن آماده سازند (ایفطار=فیطار دا دئییله) Iftar

ایفطارا چاغیرماق: برای صرف افطار میهمان دعوت کردن Iftara Çağırmaq

ایفطارا گندمک: جهت افطار کردن به جایی و خانه کسی رفتن Iftara Gedmək

ایفطارا گلمه‌ک: آمدن جهت افطار کردن Iftara Gəlmək

ایفطارسیز اولماق: غذای افطار نداشتن Iftarsız Olmaq

ایفطارسیز قالماق: افطار نکردن، غذای برای افطار کردن نداشتن Iftarsız Qalmaq

ایفطارسیز: افطار نکرده با وجود اعلام اذان مغرب Iftarsız

چوبانا ایفطار گتیرمه: اورۇچلۇق دا آخشام چوبان داواری تئز گتیرمه ز او ائله گۆنده‌کی کیمی گره‌ک داواری اوتاریب

دوئورا، ائله اونا گۆره آخشام آذاندان سوراً گنده گله، چوبانین یولونا یاحین اولان ائولەر او داواری کنده یئتیره‌ن

همه‌ن بیر ائو اونا بیر بلله، بیر ایسکان چای و ... آپارار. - غذای مختصری جهت افطار کردن چوبان در شب به

هنگام وارد شدن به روستا به وی دادن Çobana Iftar Gətirmə

فیطره، فیطیر پولو: زکات فطره، پولی که در شب آخر ماه رمضان به فتوای روحانی برای احسان به فقرا کنار

گذاشته می شود Fitir Pulu - Fitirə

فیطره زکات یئمەک: سائل بودن، زکات فطره گرفتن و با آن گذران کردن، این عمل را بد می دانند مگر اینکه کسی واقعا" توان مالی و فرد کارکن در خانواده اش نداشته باشد. Fitrə Zəkāt Yemək

فیطره زکات مالینا اوخشاییر: به درد بخور نیست، لاغر و مردنی، اینگار که در گذشته حیواناتی که جهت زکات می داده اند لاغر و مردنی بوده است حالا که آنرا هم نمی دهند!! Fitrə Zəkāt Malına Oxşayır

فیطیر پؤلۆ وئرمک: زکات فطره دادن Fitir Pulu Vermək

فیطیر بایرامی: عید فطر، روز اول شوال Fitir Bayramı

فیطیر نامازی: نماز عید فطر Fitir Namazı

ایفتار آشما نامازی: نماز عید فطر Iftar Aşma Namazı

آرودا ارینهن کۆرسۆنۆ قووزاردی اوباشدان: در زمستانها که کرسی داشتند معمولا" سحری اگر آبگوشت بود بعد از افطار آنرا در داخل تنور می گذاشتند و موقع سحر از تنور درمی آوردند. زن با مرد اینکار را می کند نشان از پیربودن آنهاست.

آیران آشی: آش دوغ Ayran Aşı

اڭلات: ایلاتی، ایلات Elat

اتلیک: پرواری، پروه‌ری، کنچمیشده ساتدیق گنج داوارلاری بیر آیری سۆرۆ ده داغدا ساخلارمیشلار و اولار اته دولاندان سؤرا تبریز یا تهران آپاریب ساتاردیلار. اونا گۆره اتلیک چوبانی گرهک زیره‌نگ و ...چالیشقان ادام اولایدی. Ətlük

اریندهک: خمیری به اندازه بامیه که در روغن سرخ کنند. Əritdək

اولای: حادثه، اتفاق Olay

اولایدی: کاشکی، کاش می شد Olaydı

ایشه تۇتماق: در حال جماع بودن İşə Tutmaq

ایکیندی: عصر İkinci

اییده: سنجد İydə

ایبده آغاجی

بئجه ریلمهک: حاصل شدن، بدست آمدن Becarilmək

بارداغی داشدان: اشاره به دیزی سنگی قدیمی دارد. Bardağı Daşdan

باش: یول، دفعه، سفه Baş

باشلانیش: شروع، آغاز Başlanış

بایرام: اینجا منظور عید فطر است Bayram

بیر گون یئسه آتمیش گون اوروج: اشاره به اینکه یک روز روزه را عمداً خوردن کفاره ۶۰ روز دارد.

بوتونلیکده: دسته جمعی Bütünlikdə

بۇد: ران Bud

بۇرنو هاوالاندی: مغرور شد Burnu Havalandı

بیغینان سققهلی قاتماق: در صورت عدم اصلاح که ریش و سبیل به هم می‌آیند نشان از مؤمن بودن ریایی

Biğınan Səqqəli Qatmaq

پالان باسماق: سورعتله پالان قوبماق و پالانلاماق، بۇردا سورعت و زور گۆستهرمک قاورامی دا وار Palan

Basmaq

پالتار: گئییم، لباس، پوشاک Paltar

پرخاش: حمیر را در داخل روغن سرخ می کنند. افزودنی هم دارد. Pərxaş؟؟

تۆرەن: مراسم Törən

تاباق اوروجو: روزه کله گنجشکی Tabaq Orucu

تره گ: آرد و یا نان آرد شده را در داخل روغن و شکر و اندکی آب بپزند که بیشتر در صبحانه خورند Tərəg

جایخلی: اجیرلی ماحالیندا حاجی کندی کندینین بیر بۇيۇک و اوتلۇ اوتلجاناغی. یئرلی آد. اوردادا چۇخ جاجیق اوتۇ اولمادان بئله بیر آدا صاحیب اولۇب Cacıxlı

جاهیل: جوان نادان Cahıl

جۆرلەمک: دۆزەلتمەک، یاپماق، قاپیрмаق، ایجاد ائلمەک، فارسجا ساختن Cürləmək

چۆیۈرۈمک: چنورمک، برگرداندن Çöyürmək

چاریق چۆرەگ: آنچه که پوشند و خورند از قبیل کفش و ماست و ... Çarıq Çörəg

چاریق: Çarıq گیوه- نوعی کفش قدیمی - اصطلاحاً" به کفش کهنه و زوال دررفته که پای کسی باشد نیز گویند. - آغ سققه‌لین چاریق‌لاری: آغ سققه‌ل قدیم بیزیم ماحالدا بیر بیرتیجی اوغۇرلۇ ایمیش هامی اوندان بئزیکیب بیلیمیرمیشلەر نه ایش گۆرهلەر، ائله غافیل ایمیش بیر گئجه ده بیر سورونۇ بیربیر اوغۇرلائیب آپارا بیلهرمیش، آنجاق اونۇ بیر گۆن داغدا اولدورۇب و جمدهیین گۆمگۆم قۇیۇسۇنا آتیرلار. اونۇن باشماقلارین بیر سایا کیشی اوردادا گۆتورور، بیلهر سین برکیدیرلەر اماندی دئمیه سن بیز آغ سققه‌لی اولدورموشوک ها، اوندان اونۇن کیمسه کسانئ بیزی دیری قویماز. آنجاق او سایا کیشی باشماقلاری گئییر و کنده یئته‌نده هر کیمی گۆریر دئییر: نیه باخیسیز، آغ سققه‌لین چاریق‌لارین گئییمیشمه دا و هامی قضیه‌نی بیلیر. Ağ Səqqəlin Çarıqları

چالخاما آیران: قاتیغی چالخایاندان سوروا اله گلەن آیران Çalxama Ayran

حالالیق آلماق: حالایت خواستن، طلب عفو کردن Halallıq Almaq

حالوا چالماق: حالوا پیشیرمک، حلوا پختن Halva Çalmaq

دالاب: بۇلاغ آیاغیندا دۆزهلینهن گۆلمه‌ج. داوار راحت سۇ ایچمه‌ک اوچون بۇلاغین اته‌گینده بیر نچه گۆلمه‌ج دۆزهلده‌رلر اولارا دالاب دیه‌رلر. (دالماق سۇزجۆبۆنده اولای بیلهر) Dalab

دان: صبح زود Dan

دره-دالدا: مخفی بیر یئر، مخفی گاه Dərə-Dalda

دولاشماق: پیچیدن Dolaşmaq

دیل سیز-آغیز سیز اولماق: آجلیقدان سؤسؤزلووقدان دیلدن دۆشمهک و دانیشماغا جانسیزلماق، به خاطر گرسنگی و تشنگی از نفس افتادن- دیل-دوداقسیز اولماق Dilsiz-Ağızsız

زمی: مزرعه، تاخیل Zəmi

زبۆر: قادین آدی دیر Zivər

ساخسی: ظرف و ظروف رسی، ساخسی کاسا و ... Saxsı

سایا: ساده Saya

سورغۇ: سؤال Sorğu

سولغون: پژمرده Solğun

سویلو: بیزیم آلی بهیلی کندینین داغیندا ایکی بویوک چیمه نینین آدی. یئرلی آد Soylu

سیفته: اول، ایلک Siftə

سۆزمه: قاتیغی بیر قویون درسی ایچره تۆکۆب اونا دۆز و دویۆ قاتارلار، اوردان اونون سؤیۆ چکیلیب و ینمهلی بیر آزدا تۆرشا چالان اولار، اونون ایچینه کره یاغ دا قاتان اولان، ماست چکیده Süzmə

سو لازیم اولماق: جونوب اولماق، ملتحم اولماق، (شرعی سووا گیرمک و غسل ائدمک سببی اولان ایش). یۇخۇدا جونوب اولماق Su Lazım Olmaq

سؤسؤز: عطشان Susuz

شرعیات: مسائل شرع، احکام دین Şəriyat

صوب: صبح Süb

قاپسانماق: اشغال شدن، گرفته شدن Qapsanmaq

قاپی: حیاط، اتوبن ائشیگی، قاپ-باجا Qapı

قادا: درد وبلا Qada

قاران قووشماق: قارانلیقلاشماق، قارانلیق اولماق، قارانلیق یئتیشمهک، فرا رسیدن تاریکی Qaran
Qovuşmaq

قاینالتی: صبحانه Qaynalti

قبرستانلیخ: قبرستان (قبرستانلیق) Qəbirsanlıx

قوناق چاغیرما: میهمان دعوت کردن Qonaq Çağırma

قوناقلیق ائلمک: میهمانی دادن Qonaqlıq Eləmək

قوناقلیق وئرمک: میهمانی دادن Qonaqlıq Vermək

قهیچیلی: چاراویماق و اجیرلی ماحالیندا بیر طایفا آدی دیر. اجیرلی ده بیر نجه کند قهیچیلی کندلری آدینا
تانیلیر. چاراویماقدا بیزیم آلی بهیلی و قونشو کندلرده داغینیق یاشاییرلار. Qəyçili

قوتلاماق: گرامی داشتن، تبریک گفتن Qutlamaq

قوزو چوبانی: کوریه چوبانی، قوزو اوتاران چوبان Quzu Çobanı

کوپولو: کویهک اوغلو، پدر سگ Köpölu

کوکه ائلمک: کویهک خمیری تۇتماق Kökə Eləmək

کوکه پیشیرمک: دندیک کی اوروجلوق دا ایفطارا کویهک پیشیره لر Kökə Pişirmək

کوکه: نون روغنی که به آن شیر نیز اضافه کرده باشند در اندازه قطر ۲۰ سانتی و به ضخامت چند سانتی متر
که در درون تنور می پزند و برای سرخ شدن روی آن از زرده تخم مرغ استفاده کنند. فتیر Kökə

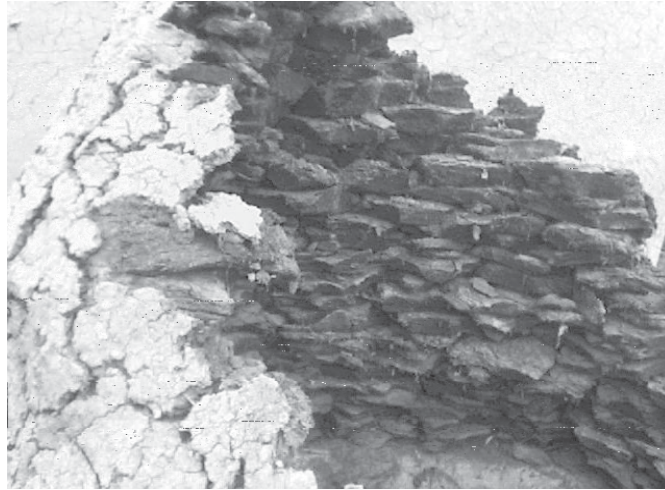

كۆهنە قار تزه قارا قارىشاردى: كئچەن ايلين قارى قاليب بۇ ايلينده قارى ياغيب اونۇن اوستۇنە بيغيلهردى. Köhnə

Qar Təzə Qara Qarışardı

كۆيشەن: صحرا، اوتلاناق، بير كندى بيچەنك و اوتلاناچاق يئرى Köyšən

كرمه: تپاله حاصل از پهن گوسفندان و گاوها- قوبۇن كرمەسى Kərmə

كرمه قالاغى

كۆم: آغل گوسفندان Küm

گۆزه گلەن: آشكار، تو ديد بودن، همه گير بودن Gözə Gələn

گۆى خيره: بيزيم كندين قبيرسالنيغى بۇ يئرده اولمادان، قبيرسالنيغا گۆى خير ديبهريك، قبرستان Göy Xir

گديگ: شاواق داغ زبروهسى، داغين باشى Gədik

گنج: جوان Gənc

گۆندەم: روزانه Gündəm

مۆسته حب اوروج: روزه صواب Müstəhəb Oruc

نوخۇد چاققاناغى: پوسته اى كه نخود در درون آن قرار مى گيرد. Noxud Çaqqanağ

نياران: نگران Niyaran

واجب اوروج: روزہ واجب Vacib Oruc

هئش: هئچ، هئچ Heş

هؤیل: شتاب، عجله Höyl

هاوا بتەر دولۇب: هاوا بۆتۆن بۇلۇدلاشئب، هاوا ياغماق دۇرۇمۇندا Hava Bətər Dolub

هرهز: قۇزئى ده قار تۇپلامى، اجيرلى ماحالئندا "چپه" ديبه رلر. فارسجا "بهمن" ديبه رلر Hərəz

هميهت وئرمهك: اهميت دادن، ارزش قائل شدن، حساسيت به خرج دادن Həmiyyət Vermək

هميهت: اهميت، ارزش؛ اؤنهم Həmiyyət

يئمئشان كؤلۇ: درختچه زالزالک Yemişan Kolu

يئيينتى: ميوه بخصوص خشکبار Yeyinti

ياردئم: كؤمك، كمك، يارى Yardım

ياش يئيينتى، يئمئش: ميوه، ميوه تر Yaş Yeyinti

يوزۇندورماق: اغفال كردن، حواس كسى را پرت كردن

Yozundurmaq

يئغمهك: جمع و جور كردن Yiğmək

يئغئشديرمك: دسته جمعى و با همكارى هم جمع

كردن و تمام كردن كارى Yiğışdirmək

يؤكؤنچ قئلماق: ناماز قئلماق، صلاة قويماق، نماز خواندن Yükcünc Qılmaq

يؤارئن: وضو (منهران بهارى) Yuarın

ماحميت سينماز

اورۇچلۇق آيى ۱۳۸۷ - اهواز

www.dasbulaq.blogfa.com